

ПАТРИЦІЯ КИЛИНА

ТРАГЕДІЯ ДЖМЕЛІВ

ПОЕЗІЇ

НІГ

ПАТРИЦІЯ КИЛИНА

ТРАГЕДІЯ ДЖМЕЛІВ

ПОЕЗІІ

З привіттом
Патриція
Килина
19.11.71

В-во Нью-Йоркської Групи

Нью-Йорк

1960

PATRICIA KILINA

A TRAGEDY OF BEES

P O E M S

Published by

THE NEW YORK GROUP

NEW YORK

1960

З М І С Т

Трагедія джмелів	5
Молодий бузок	6
Я хочу бути без червоних	7
Сіль	8
Malagueña Dolorosa	9
Невідома країна	10
Фараон каменів	12
Чорна спідниця потоку	13
Зради не було	14
Посмертна маска	15
Пропаганда	16
Свято	17
Скульптури	19
Пасатні вітри	20
Жінка	21
Берег	22
Case history	23
Пробудження	24
Дерево	25
Акварель	26
Пам'ятати	27
Три пори й антипора	28

Printed by A. Orel, 363 Grove St., Perth Amboy, N.J.

ТРАГЕДІЯ ДЖМЕЛІВ

Як трагедія джмелів, як шукання хрущів,
сонце летить довкола куща неба,
співаючи і плачучи, мов згряя птахів,
своїми крилами шукаючи мед води.

О, сонце, сонце, куди ти ідеш?
До котрого озера меду і тиші
ти летиш? Чи ти не чуло про озера,
що вони лежать під льодом?

Під важким льодом лежать всі озера, всі куші,
і твої божевільні крила завжди будуть горіти.

МОЛОДИЙ БУЗОК

Пелюстки грому відкривалися
над грубими листками хмар.
Sturm, казав барометр,
на стіні в старій хаті.

„Чи ти скоро поїдеш геть?”
дівчинка спитала прабабу.
„Так,” відповіла прабаба.

Віконець розширялося в бузковім листі.

„А коли ти повернешся?” дівчинка питала.
„Я не знаю,” прабаба відповіла.

На стіні барометр казав, *Sturm*.
Видно було крізь вікно зелений горб;
там була могила пса, покрита
свіжо-зірваним бузком.

Я хочу бути без червоних і без чорних.
Ніч без тіней, рух без вітру.
Хочу бачити коні, що не біжать шовком,
що не біжать ні блискавкою, ні блиском.

Я пишу хлорофілом, та не зеленим,
соком рослин, та не соком рож.
Думаю про світ без вух, без очей,
де звуки нечутні, де істоти невидні.
У сні я бачу нечутний грім —
грим форми урни.

Я хочу жити без червоних і без чорних.
Ніч без тіней, рух без вітру.

СІЛЬ

Мій коханий є старомодний:
він чистить свої зуби сіллю.
Як він цілує мене, мені здається,
що ми лежимо поруч, на старім піску
над морем Нового Світу,
дивлячись на Венеру, що купається біля нас.
Може вона довгий час провела в помешканні,
бо весело біжить у піну, і каже, „Iiiii!”
Їй приблизно двадцять вісім років —
принаймні, вона має три зморшки на чолі.

Між іншим, вона одягнена в бікіні.

НЕВІДОМА КРАЇНА

Я, чужинка, розумію тільки по-водяному,
по-часовому;
бачу те, що вже бачила, що ніколи не бачила.
Те, що далеко, від мене далеко.

Ліс чіплявся до горбів бурим димом
немов скоро мав бути розкиданий вітром;
бігли листки, як раки,
і кущі чистіли.

Коло потока лежав черепок з чорними
узорами;
Коло потока вони когось поховали —
земля пахнула, пахнули відбитки,
і між тінями дібров голос казав:
„Слава! Слава на віки!”

За горами велике місто бліднуло,
куполи забілили, як будяки,
а тоді мінарети, мов очерет між очеретом,
і війська тихо сходили, немов туман,
і всі білі зникали в біле небо,

і стежки просякали в землю,
мов писання в папір,
мов кості у камінь.
От тоді пояснили степи.

Втеча пилу і відкриті роти без крику:
вершники степу.
На горизонті вони гуляли, гриви маяли,
блиснули коні, мов чорне скло;
вони сліпили мене, іздалека навіть
— коні з боками бандури —
і раптом зникли за горизонт.

Як вікно, небо тремтить,
бо там бомбардування вже три дні минуло,
і коло потока знаходжу черепок з чорними
 узорами, свіжо розбитий,
і коло потока земля є свіжо скопана.
Черевики мої є мокрі;
стою між блисками води, між трісками гілок,
між криками тварин і стовбурів,
і голос під деревом тихо каже;
„Слава! Слава на віки!”

ФАРАОН КАМЕНІВ

У склепу скелі є похований землетрус.
між посудом вже холодним,
й обминають його туристи в автах,
неначе мумію в музеї.
Гори — мов місто,
і хмари, як міст, тінню перейдуть
повільно-пливучий ліс.

Чорна спідниця потоку зовсім протерта,
і протерте є полотно дерев —
трава є побита, мов льон,
мов коноплі, побиті стежки.

Потік на каміннях протертий;
жовті маки зникають,
немов на китайці старої подушки —
як корок, ломляться оленьчі роги.

ЗРАДИ НЕ БУЛО

На схід я ще дивлюся,
а вже повернулися соняшники на захід —
так ніжно вони гнутья перед вітром сонця.

Як була я дитиною, я брала їх, маленьких:
гіркі пелюстки я щипала,
і лякала мурашки на карих дисках.
Я була дика, та вони також:
кучеряві листки мене кололи в пальці;
грайливо і справедливо ми мучили себе.

Мене цікавило, чи квіти божевільні, чи люди,
та тепер я знаю: немає божевілья.
Зради не було — не нас жалійте!

ПОСМЕРТНА МАСКА

Ще цвіте камінний лотос,
голос мармуру ще лунає,
і фризи посуваються завжди,
тільки вмирають там, де кінчається стіна.

Лиш табуни лун молять за життя
святу скульптуру,
а довкола неї крадеться тигр вітру,
тигр сонця скаче на неї;
зубами кристала кусає тигр дощу.
Глядить скульптура на звірів, як на королів.
Вона, мов людина зрана стрілами моря,
утоплена між блискучими шаблями хвиль.
Її руки вже мов рухи коріння,
вже мов корінь її лице,
і празелень підступає, мов прибій,
щоб обняти тіло втопленого святого,
і хвилі листків малюють мохом лице,
мов похоронною фарбою.

Ще цвіте камінний лотос,
хоч тремтить зеленим болем.
Поволі вмирає скульптура, мов людина.

ПРОПАГАНДА

Мої предки вже є вбиті:
я саме почула новину по радіо,
і дивуюся, що я існую.

Та тепер я пригадую,
що мої нащадки були давно вбиті,
що новина про них вже є казка —
і довше не дивуюся.

СВЯТО

Світає на безлюдді, в просторі світає,
в пустелі і в самотній вулиці поволі світає,
світає, і сірі вітри, як важка вода, розмивають
останні плями і тонке писання ночі.

Пишні будинки із складними бальконами
(мов нові гроби королев під пливучими
дюнами неба)

не кажуть нічого, не вміють говорити,
але слухають, наслухують: музика мріє —
струнке співання літаврів і труб,
і прозорі шуми прапорів, і рухи ясних тіл.
Справді світає, хоч тільки будинки бачать,
як майоріє парада — людей нема, і вулиця
жде, як королівський килим каміння,
і балькони чекають, мов мертві глядачі,
на свято, що вибухає струменем
із світанку, що сходить, мов мла, із
водоспадів сходу.

Тіні колес, тіні коней, тіні тіней і духів —
так спокійно йдуть тіні людей.
Які ясні їхні обличчя!
І на їхніх головах полум'яні вінки.
Вони дають місту давню пам'ять і привіт,

і струнке голосіння застарілих інструментів.

Не остається навіть звуглілий вінок.
На вулиці жахлива охайність переливається,
неначе з-поміж костей лебедів.
Сагара дня простягається;
самум сонця ховає місто
під світлом, під пилом полудня.

СКУЛЬПТУРИ

Наші мідяні члени тягнуть нас до землі:
до каменів ми тиснемося, як камені.
Мов огонь проростаючи в дровах,
зеленіють наші пестощі.
У нашім саду юнак згвалтований
виноградною лозою,
що роздушує його стегна.

Як удари молотів розбило нас кохання:
лежимо, як ті атлети і войовники,
чекаючи, щоб бути спаленими на вапно,
і чути лиш зідхання із вечірніх печей.
Між червоними лозами ще хихоче юнак —
в його руку, як гриб,
пускає коріння келех.

У каменоломні корчаться торси дерев,
і зеленіє наша дрімота.

ПАСАТНІ ВІТРИ

Там невидиме місце, невидимий час,
там рожа цвіте під водою, як сон,
і чорні птахи говорять далекими голосами,
і птахи говорять просторами.
Там хвилі, мов звірі, на каміннях вмирають,
піна мозків і зелена кров сохне
скрізь, як давня сіль.

Мої дні, мої дні, як пасатні вітри,
приходять, сходять, мов фата моргана —
мов знахар співають, мов мрія мріють,
мов мрійники сумують.

Живуть у вічних тунелях моря
громи й тіні, мої душі,
і рани, й титани зранені ріками,
і вбиті кораблі, і сні.

Рожа цвіте, мов сон, мов ембріон,
і звірі, мов хвилі, кидаються на каміння.
Понад морем до мене йде темна постать,
і з нею тисячі чорних птахів,
і з нею згряя днів.

ЖІНКА

Вона стояла й мріяла —
її тінь чорніла, як корінь.
Лягла й думала —
її погляд виріс у дві рослини.
Шкіра стала шорсткою, немов теракотою.
Під зеленим кущем черева
дитина щипала, як тварина.
Лягла і мріяла,
і врешті встала.

БЕРЕГ

Проїжджають хвилі мов нічні поїзди,
і місяць тиняється без діла,
як п'яний моряк, як останній самітний
пасажир.

Поволі котяться клунки темряви,
котяться хвилі колесами,
і в приймальню вітру збираються тіні
під заіржавілим годинником місяця,
і чують тіні чекаючими пасажирами,
як місяць залізом дзвонить,
як по сталі хвилі дзвонять.

Нічними поїздами гуде прибій і відбій.
Приїжджає світанок,
немов фара біла — сліпить світанок,
і від'їжджають тіні в далеку подорож,
несучи клунки ночі.

CASE HISTORY

Дочка принесла щось у фартусі;
в її волосся заплутався листок.
Вона прийшла в кухню, де сиділа сім'я
при столі,
і відкрила фартух, щоб сім'ї показати
череп корови з роздавленим носом.
На нього дивилася сім'я налякана, і їм дочка
сказала:
„Я всюди шукала,
та нічого кращого не знайшла.”
Батько крикнув і схопив череп,
а мати вигнала дочку з хати
— крізь двері було видно,
як дівчина бігла між деревами.
Мати взяла череп від батька, й поклала його
на стіл, біля миски помідорів.
Коли вона прикрашала розбиті роги
петрушкою,
усі сміялися — тільки батько
слідкував очима за дочкою,
що зникала в зелених гілках.

ПРОБУДЖЕННЯ

Коли ти відкриваєш очі, годинник виймає
свої нутрощі із живота скляних дверей.

Коли ти стаєш водити очима, місяць ржавіє,
як монета в чорній землі неба.

Коли ти встаєш, там на рівнині втікають
дикі верблюди під громовицями і хмарами.

ДЕРЕВО

Воно є сито для м'якої муки сонця.

Воно є сіль,
через яку втікає планктон пташок.

Воно є губка, яка в мілині долини
живиться тінями.

АКВАРЕЛЬ

Морські ворони обсідають спину піску,
кричать, бачачи глиняні коліна
і камінні копита, кричать,
коли гриви і шиї між ними течуть.

Морські ворони танцюють по падлі,
простягають крила в тазах печер,
і, наївшись, важко злітають в долину,
в переповнені гнізда корала.

Чорним пір'ям бризкається вода.

ПАМ'ЯТАТИ

Я стою біля брами, біля стіни,
кажу: я не пам'ятаю.
Мов водоспад через стіну, вітер тече із світу;
я чую вітер, ловлю звуки зруйновані вітром:
луну людини, хвилин, мов, слів, листків...
...листіків із дерева пустих гнізд
і яець, висаних орлами снів.
Пустеля, тиша, пустеля.

Пам'ятати. Іти через браму
в місто ясного грому.
Чути в тунелях моїх вух наливання шуму,
ударів, слів, листків.

Моя пам'ять, висана орлами снів.
Пустеля, тиша, пустеля.

ТРИ ПОРИ Й АНТИПОРА

1. Літо

Киця позіхає під трояндою;
її ротик подібний до рожевої пелюстки.
Скрізь від літнього жару в'яне трава,
і киця рожевіє від жару троянди.

А десь поблизу чекає пес,
якого рот цвіте, як хижа рожа.
Та смертю тепер є киця:
вона скаче сонно на упавшу пелюстку,
і дрібними кігтями рве.

2. Осінь

Йди пройтися одного пополудня,
погуляй біля того потоку.
Потік в'яне, мов стебло,
розкидає своє насіння, як стручок.
Перейди потік, іди до тієї хати:
хатня тінь гние, наче спілі ягоди,
незірвані, що впали із куща у траву.
Поглянь крізь вікно у спальню:
там молода мати знаходить у ліжечку
своє мертве немовля.

Такий спокійний розрив темної морухи.

3. Зима

Коло автостради крутяться верби,
чорнолиці, чорно-одягнені;
вони танцюють коло ставка,
на яким, на льоду, стоїть машина до прання:
старий зразок, що має чотири ноги.

Навкруги пильно дивляться верби,
як плакальниці або як фурії, не знати,
і машина напевно поранена:
її боки червоні іржею;
двоє ніг спускаються у лід,
і машина хилиться.

Може за тисячу років археолог
її знайде в чорнім болоті,
і немов на саркофаг славної королеви
він ніжно подивиться на неї і скаже:
„Колись це була машина до прання.”

Коло автостради верби ладнаються в ряд;
авта, думаючи, що чорно-одягнені дипломати
чекають на когось важливого,
весело трублять.

4. Антипора

Скільки слів!

Я абсолютно нічого не знаю про смерть.

Мої слова є мальовничі, та неправдиві

(поезія сама є неправдива,

і до того ж підступна:

вона є фільмом, яким ми жахаємо себе,

або стіною, на якій ми пускаємо

велетенські тіні).

Я кажу вам: я не говорю правди.

Кладовище просто є шафа,

де ми ховаємо надбитий посуд.

Так, ви живі, не слухайте мене,

і мертві ви, прошу, не вірте мені,

бо ви добре знаєте про смерть —

по суті, смерть є останній скандал,

який вам можна обговорювати.

Для нас живеньких, життя є єдиною правдою,

а поезія найкращою брехнею.

